

Handläggare
Anders Müller
Telefon: 08-508 33 883

Till
Utbildningsnämnden
2015-02-19

Kränkande behandling i skolan

Yttrande över Stadsrevisionens projektrapport nr 12/2014,
”Kränkande behandling i skolan”.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Revisionsgrupp 1 som yttrande över projektrapporten.
2. Beslutet justeras omedelbart

Lena Holmdahl
Tf. utbildningsdirektör

Jan Holmquist
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

Stadsrevisionen har genomfört en ny granskning gällande kränkande behandling i skolan. Den förra granskningen visade bland annat att den övergripande uppföljningen av skolornas arbete mot kränkande behandling bör utvecklas. Sedan dess har förekomsten av nätkränkningar blivit alltmer vanlig.

Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning, samt intervjuer med medarbetare och gymnasiechefer inom gymnasieavdelningen. Vidare har intervjuer genomförts med elevgrupper, lärare, elevhälsoteam och rektorer vid fyra utvalda gymnasieskolor.

Den sammanfattande bedömningen som stadsrevisionen kommer fram till är att samtliga granskade skolor inte har tillräckliga

rutiner för det upptäckande och förebyggande arbetet. Vidare bedöms att nämndens anmälnings- och uppföljningsrutin vad gäller kränkande behandling behöver utvecklas.

Förvaltningen anser att skolorna gör ett gott arbete mot kränkande behandling, men håller med om att det finns brister i efterlevnaden av regler och rutiner.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom gymnasieavdelningen.

Bakgrund/Ärendet

Stadsrevisionen har vid flera tillfällen genomfört granskningar av kränkande behandling i skolan. År 2011 genomfördes en uppföljande granskning som bland annat visade att den övergripande uppföljningen av skolornas arbete mot kränkande behandling bör utvecklas. Sedan dess har förekomsten av nätkränkningar blivit alltmer vanlig.

Skolinspektionen har i sin sammanfattande bedömning från 2013 påtalat brister vad gäller skolornas planer mot kränkande behandling och brister i rutinerna vad gäller anmälan till rektor och rektors rapportering till huvudmannen. Dessa brister har åtgärdats och åtgärderna har av Skolinspektionen ansetts som tillräckliga.

Syftet med den nu av stadsrevisionen genomförda granskningen har varit att bedöma om utbildningsnämnden har ändamålsenliga rutiner för att upptäcka, åtgärda och förebygga kränkningar.

Revisionsfrågor:

- Har skolorna planer och rutiner i enlighet med skollagens krav avseende kränkande behandling?
- Har skolorna arbetssätt för att upptäcka, åtgärda och förebygga kränkande behandlingar, inklusive nätkränkningar?
- Har skolorna rutiner för att tillvarata elevers åsikter och involvera dem i arbetet med kränkande behandling?
- Får personalen utbildning gällande kränkande behandling, inklusive nätkränkningar?
- Har utbildningsnämnden ändamålsenliga rutiner för uppföljning, analys och åtgärder gällande kränkande behandling?

Granskningen avgränsades till utbildningsnämnden och gymnasieskolan.

Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning, samt intervjuer med medarbetare och gymnasiechefer inom gymnasieavdelningen. Vidare har intervjuer genomförts med elevgrupper, lärare, elevhälsoteam och rektorer vid fyra utvalda gymnasieskolor. Totalt har 20 intervjuer genomförts.

Den sammanfattande bedömningen som stadsrevisionen kommer fram till är att samtliga granskade skolor inte har tillräckliga rutiner för det upptäckande och förebyggande arbetet. Vidare bedöms att nämndens anmälnings- och uppföljningsrutin vad gäller kränkande behandling behöver utvecklas.

Revisionerna lämnar följande rekommendationer till utbildningsnämnden:

- Vad gäller skolans planer mot kränkande behandling bör nämnden se till att samtliga planer uppfyller författningens krav och att planerna är förankrade bland personal och elever i skolorna.
- Nämnden bör säkerställa att samtliga skolor arbetar mer målinriktat och att det finns rutiner vad gäller det upptäckande och förebyggande arbetet, inklusive nätkränkningar.
- Vidare bör nämnden se till att samtliga skolor har rutiner som innebär att kränkningar alltid utreds skyndsamt.
- Nämnden bör försäkra sig om att det i samtliga skolor finns rutiner för att elever får större inflytande i arbetet mot kränkande behandling.
- Nämnden bör se till att det i större utsträckning finns förutsättningar att erhålla utbildning som personal i skolan är i behov av för att kunna upptäcka, åtgärda och förhindra alla former av kränkande behandling.
- Nämnden bör försäkra sig om att anmälningsrutinen vad gäller kränkande behandling efterlevs.
- Vidare bör nämnden försäkra sig om att det finns rutiner för central uppföljning och analys.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Granskningen visar att alla de granskade skolorna har en plan mot kränkande behandling. De anses dock inte uppdaterade på det sätt som föreskrifterna anger. Förvaltningen instämmer i att

det finns brister i en del skolors planer och har därför krävt att gymnasieenheterna ska bifoga sin likabehandlingsplan när man lämnade in kvalitetsredovisningen för läsåret 2013/2014.

Förvaltningen instämmer inte påståendet att eleverna inte eller i begränsad utsträckning inkluderas i arbetet mot kränkande behandling och i framtagandet av planen mot kränkande behandling. På stora skolor har man ett system där representanter för eleverna är med i arbetet med framtagandet av planen och att själva planen tas upp på klassråd eller liknande innan den beslutas. Förvaltningen anser att det är en ordning som uppfyller skollagens krav på elevinflytande. På mindre skolor har man ofta ett mer direkt inflytande från varje enskild elev, vilket givetvis är positivt.

Förvaltningen håller med om att det finns förbättringsområden när det gäller arbetet på skolorna som handlar om att upptäcka och förebygga alla former av kränkande behandling. Förvaltningen anser dock att det på flertalet skolor görs ett gediget arbete avseende detta. Det har resulterat i att påståendet ”Jag är nöjd med skolans arbete mot mobbing” i den årliga brukarundersökningen i åk 2 fått 70% nöjda svar 2014 vilket är en ökning med 8 procentenheter jämfört med 2013. När det gäller så kallade nätkränkningar finns en svår gränsdragningsproblematik. I skollagens 2 kap 10§ säg: ”.. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. ...”. Den typen av kränkningar sker ofta utanför skoltid och med hjälp av privata telefoner eller surfplattor. Rektor har då svårt att avgöra om kränkningen har något samband med verksamheten.

När det gäller följandet av rutiner så hävdar revisorerna att skolorna följer de beslutade rutinerna i olika grad. Enligt skollagen ska rektor anmäla alla upplevda kränkningar till huvudmannen. För ändamålet har en blankett tagits fram som ska skickas till registrator. Blanketten finns på intranätet och på webbplatsen Pedagog Stockholm.

Ett av de granskade gymnasierna har vid allvarliga kränkningar valt att anmäla händelsen i systemet RISK som är ett system där bland annat hot och våld ska inrapporteras. Rektor har då ansett att kränkningen anmälts till huvudmannen.

Förvaltningen anser att det är olyckligt om en händelse som innehåller hot eller våld måste rapporteras via två olika kanaler

till huvudmannen. Förvaltningen kommer att se över rutinerna avseende detta.

Förvaltningens förslag

Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Revisionsgrupp 1 som yttrande över projektrapporten. Beslutet justeras omedelbart.

Bilaga:

Stadsrevisionens projektrapport nr 12/2014, ”Kränkande behandling i skolan”.